

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1896. márczius 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. Egyes szám ára 10 fill.	Felelős szerkesztő: BILKEI FERENC.	Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1. Egyes számok kaphatók: a dohánytyűzdéskben.
--	--	---

A felekezeti iskolák fejlesztése.

A „Katholikus Tanítók Országos Bizottsága“ az utóbbi időben sok hasznos dologgal foglalkozott a katolikus iskolaügy érdekében. Főll kell tennünk, hogy eme hasznos munkálkodás a legilletékesebb helyen, t. i. a miniszteriumban is elismerésben részesült. Mégis azt látjuk, hogy iskoláink fejlesztése elé akadályokat igyekeznek gördíteni onnét, ahol azoknak fejlesztését, előhaladását szorgalmazni és jókaratulag támogatni kellene. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ugyanis ez év július 13-án egy elvi jelentőségű határozatban kimondta, hogy a felekezeti iskolák ezután a községi közadókából nem fejlesztetők, mert a polgári község a hitfelekezettel szemben sem jogot nem igényelhet, sem kötelezettséget nem vállalhat. Az eddig fenntartott iskolák azonban továbbra is meghagyandók jellegükben, még ha közadókban tartatnak is fenn. Mit jelent ez? Szerintem azt jelenti, hogy te felekezet elégedjél meg annyi iskolával, amennyi eddig birtokodban van, többet nem tarthatsz fenn, hacsak külön meg nem adóztatod magad. Ahelyett, hogy megkönnyítenék, lehetővé tennék az iskolák szaporodását, előállnak egy olyan elvi határozattal, mely nemcsak a felekezeti iskoláknak, de az egész iskolaügynek hátrányára van, mert a felekezeti iskola nem fejlesztendő, a községi iskola meg nem épül mellette, vagy csak csiga-lassúsággal. Hogy ezt bebizonyítsam, példát hozok föl. Van egy kis község, mely egy osztatlan felekezeti iskolát tart fenn, ide járnak az uradalomból a cselédygyermek is, bár az uradalom nem jár a tanítói fizetéshez egy fillérrrel sem. A cselédek fizetnek ugyan egy-egy gyermektől egy, esetleg két korona tandíjat, de ez az uradalmat nem terheli. Idővel szaporodnak a gyermekek, jóval túlhaladják a törvényes létszámot, tehát még

egy iskoláról kell gondoskodni. A községet szorítják, hogy iskolát építsen, tanítói állást szervezzen. Igen ám, de ha a saját erejéből épít felekezeti iskolát, akkor úgy megerhelheti magát iskolaadóval, hogy lerokkad alatta. Ha pedig közadókól akarja fentartani, melyhez az uradalom is hozzájárulna, akkor az iskola jellegét kell fölaldoznia az említett határozat értelmében. Már most mit csináljon az ilyen község? Vagy épít iskolát mint felekezetet s akkor agyon terheli magát, vagy pedig egyik része a gyermekeknek községi iskolába jár.

Azonban egyik iskola szervezése sem megy ám olyan könnyen, mint azt gondolnók, mert egyezkedni, alkudozni kell. A helybeli plébános, természetesen, a felekezeti jelleg mellett foglal állást, bizonyosan pártja is lesz a hívők közül. De lesznek olyanok is, akik sokalják a terhet s ezért inkább községi iskolát óhajtanak. Megindul az egyezkedés, az alkudozás s évek telnek el, mégsem épül sem a községi, sem a felekezeti iskola. Nem helyesebb lett volna-e, ha olyan határozat lát napvilágot, mely nemcsak megengedi a községi iskolák fejlesztését, de egyenesen előírja, hogy a nem katolikus tulajdon képező nagybirtok is hozzájáruljon a katolikus iskola fentartásához, fejlesztéséhez ott, ahol ezt eddig is igénybe vette. Ezt kívánna a méltányosság és az igazság. Mig az iskolát fejleszteni nem kellett, addig jó volt a felekezeti jelleg, azután már nem jó? Kár ilyen határozatot hozni, mert a helyett, hogy tisztázná az állapotokat, inkább zavarosabbá teszi azt. Elgondolni is iktőlönös, hogy egy olyan községben, hol ezután az egy tanterem helyett kettőre lesz szükség, az egyik megmarad felekezeti jellegével, a másik pedig községi jellegűvé épül. Természetesen iskolaszék is kettő kell, pedig sok helyen egyhez is alig lehet olyan tagokat fogni, kik a gyűléseken hajlandók megjelenni. Meg aztán egy

faluban két iskolaszék működése egy csöppet sem mozdítja elő a békés együttélést.

Más okból sem szerencsés gondolat a felekezeti iskolák mellé községi iskolák szervezése. Aki ismeri ezen iskolák körül fölmerülő ügyrend lassú elintézési módját — különösen a tanítóválasztásokat illetően — az nem kér belőle.

Hogy a hitfelekezeti iskolák fentartói tudomást szerezzenek a községi iskoláknál történő tanítói választásokról, elmondok röviden egy községben a felekezeti iskolák mellé, államsegéllyel szervezett két községi iskola három éves történetét. Oly községről van szó, hol eddig az iskolák községi közadókól tartattak fenn felekezeti jelleggel. Szükségessé vált a tantermek szaporítása. A község azonban sokallotta már az iskolaadót és az államhoz fordult segítségért. Az állam megígérte, hogy két osztály fölállítása esetén egyik-egyik tanító fizetéséhez ad 600—600 koronát. A többit adja a község és gondoskodják iskolaépületről. A segélyezésről szóló végzés azonban olyan későn érkezett le, hogy iskolaépítésről már szó sem lehetett. Hogy azonban a megajánlott segélyt el ne veszítsék, kihirdették a két állásra a pályázatot, amely megjelent október első felében. A választás megtörtént, de mire az illetők állásukat elfoglalhatták, elérkezett december elseje. (Ez évben a felekezeti iskola helyiségében tanítottak félnapos rendszer mellett.) Hogy húzódhattat a dolog decemberig, kérdezhettek azok, akik előtt az eljárás ismeretlen, hiszen felekezeti iskolánál egy hónap alatt lehet tölteni az állásokat, sőt sürgős esetekben hamarabb is? Igen, csakhogy itt egyedül az iskolaszék intézkedik hatáskörében, míg amott a közigazgatási bizottság nélkül nem lehet tenni semmit. Be kellett terjeszteni az összes pályázókról készített minősítési táblázatot az okmányokkal együtt és mikor a közigazgatási bizottság nem tett a pályá-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

A házasság.

— No hallod, érdekes kis idyllt zavartam meg jövetelenemmel, igazán sajnálom, de ha csak sejtem is, hogy azok a fontos teendők, melyeknek ürügye alatt oly korán igyekszel meneküdni tőlünk . . .

— Ugyan kérlek hagyjuk ezt! — vágott szavába a háziur, vendégének kabátját, kalapját lesegítve — beszéljünk inkább másról. Mi hozott ide ebben a szokatlan időben?

— Kérdésedre csak azután felelek — szólott Bartos Feri az eléje hozott székbe vetve magát — most még csak azt akarom megjegyezni, hogy a helyzet, melyben téged és a szép kis lányt találtalak, igen érdekes volt! S hozzá a milieun . . .

— Az a rossz nyelved ismét talált anyagot, hála a szerencsés körülménynek.

— Még pedig nem is hálátlan anyagot! Egy ifju szobaur, a ki segédtanár, az X . . . kereskedelmi iskolánál és egy alig 17—18 éves szép leány, aki az alvó anya óvó szárnyai alatt segít a szorgalmas pedagógusnak füzeteket javítani egy zöld ernyős lámpával csak gyéren megvilágított s épen ezért érdekes félhomályban derengő s édes illatu, parfümös levegőjű, meleg, szerelmos összejövetelekre szánt puha kis fészekben.

A háziur mosolygva, de azért arcában bi-

zonyos leplezett boszúsággal hallgatta e szavakat, miközben szívat, gyufát téve vendége elé, ő maga a széles pamiagon nyúlt végig.

— Jól beszélés öreg — mondta a háziur a beállott rővic szűnet után — valóságos poéta veszett el benned, olyan szépen írsl te valamit . . .

— Hogy kedvet kaptál rá folytatni a megzavart idyllt s kedves vendégedet pokolba küldeni. Mi?

— Ugyan hogy beszélés illet! — s szavainak bizonyosságát egy kis szekrényből boros üveget, poharakat vett elő s kínálta vele barátját.

— Azért adod ugy-e, bogy elhallgattass — szólalt meg Bartos, miután a pohár tartalmát kiürítette — de olyan nincs, a bor megoldja nyelvemet.

— Kérlek, csak tessék, ha jól esik, — felelt Kertész ismét elfoglalva előbbi helyét — zivenes hallgatlak, legalább megkímélsz s feloldasz házigazdai kötelességem alól, ugy is lusta vagyok még beszélni is.

— Ezt a nagy lustaságot még pár perccel előbb nem vettem észre rajtad; annak a kis lánynak nem volt oka e miatt panaszkodni. No de azt hiszem, eleget bosszantottalak . . .

— Csakhogy belátod!

— Ideje jövetelem okát elmondom.

— Hisz, már tudom.

— Csak félig. Látogatásom célja sokkal fontosabb és komolyabb, semmint gondolnád.

— Hiszed pajtás, hogy most legkevésbé sem vagyok hangolva komoly dolgok meghallgatására!

— Sajnálom, de hiába, ennek meg kell lenni. Hanem ne szakíts félbe kérlek, — ivott egy pohár bort ismét, aztán folytatta — azt hiszem, az első percőt fogva, a mint az igazgató közbenjárására a kamara, mint ideiglenes kiegészítő tanárt szerződtetett, tisztában voltál azzal, hogy felettesednek célja van veled. Orbán, mint valószínűleg tapasztaltad is, számító ember, ki semmit sem tesz ok és bizonyos cél nélkül. bár egyenesen nem adta tudtadra, de több jelből sejtette veled, hogy a lánya leendő vőlegényének hamarosan ki tudná a rendszeresítését eszközölni.

— De kérlek . . .

— Csak ne szakíts félbe. Aztakarod mondani, hogy Orbán Vera nem tetszik neked, hogy a háziasszonyod kis lánya szebb, fiatalabb stb. stb. . . ez mind igaz lehet a te, de nem az ön szempontomból, akinek kötelességem, mint barát-nak, mint rokonnak megóvni téged egy hatalmas baklövestől, mely igen könnyen biztos és szép reményekre jogosító jövődet tehetné tönkre.

— Feri pajtás, ha . . .

— Ha tudnám, milyen bájos ez a kis lány a maga egyszerűségében, milyen stb. stb. . . és milyen kiállhatatlan Orbán Vera az ő hideg fenségében . . . ezt akartad mondani ugy-e? Az előbbit én is bizonyíthatom, de az utóbbit segíthetsz. Azt a lányt majd olyan alakíthatod, aminővé akarod, csak tudd meg a módját, és a kijátások, a szép jövő, mit e házasság ígér, megéri e fáradságot. Vera szép leány és jó is, csak rosszul van nevelve, érvényesítsd nála azokat a fennen hirdetett pedagógiai elveket. Es most

Mai lapunk 4 oldal.

zók ellen kifogást, csak akkor lehetett a választás napját kitűzni, melyen megjelent a kir. tanfelügyelő megbízottja is. Ezután a megválasztottakat ismét föl kellett terjeszteni megerősítés végett s csak mikor ez megtörtént, foglalhatták el állásukat. Attól függ az elintézés gyorsasága, hogy a közigazgatási bizottság mikor tartja ülését hónapunkint.

Mert egy hónapban csak egyszer tart és ezen ülésről a föterjesztés elkészült, úgy pihenhet az ügy a másik hónapig. Ezen hosszas és késedelmes eljárás mindannyiszor ismétlődik, valahányszor tanítványválasztás van. Az illető községben most már, az első választással, harmadszor fordul elő. Az első évben megválasztott egyik tanítót földmives iskolához hívták be két éves tanfolyamra és ezt október 2-án tudta meg. Állásáról, természetesen, lemondott. A választás ismét ilyen hosszú tortúrán ment volna keresztül, de a kir. tanfelügyelő ajánlotta, hogy a választás után azonnal hívják meg a megválasztottat, a megerősítésért felelősséget vállal. Így lett a második évben szintén december elsejére tanítója a községi iskolának. A tanfelügyelő intézkedése nélkül január elsejére lett volna. Most kezdődnek a harmadik tanév, de egyik iskolánál sincs tanító. Október 1-én lemondott mind a kettő. Hogy lemondásukat október 1-re hagyják, annak az lehet az oka, hogy új állásukon ezen időtől kezdődik fizetésük. Ha előbb mondanak le, akkor sem az új, sem a régi állásukon nem kapnak fizetést. Ismét kezdődött a dolog pályázathirdetéssel. és ha a tanfelügyelő biztosítja a megválasztottakat megerősítésükről, akkor december 1-én kezdetét veheti a tanítás.

Nagy hiba az is, hogy az állam megajánlott évi segélyt nem a hitközségnek adja, hanem a tanítónak, illetőleg személyhez köti. Ha tehát személyválasztás van, mindannyiszor újra kell kérni a megválasztott tanító részére a segély kiutalványozását, ami pedig egykönnyen nem történik. Az első évi segélyt jóformán a tanév befejezésekor kapta meg az illető község, addig fizette a tanítót a magyából. Ha nem fizeti, hát a tanító az állam jóvoltából, mehetett volna a holdba ebédelni. A múlt évben is így történt. A tanév befejeződött, a tanító ott sem volt már, mikor megjött részére a kiutalványozott összeg. Ez évben ismét más névre kell majd kérni és megjön talán májusra vagy júniusra. Ilyen a községi iskolák ügyrendje a tanítványválasztások körül. Sok munkával és kellemetlenséggel jár, úgy hogy birtoktulajomnyos legyen annak az elnöknek, a ki munkáidvét nem veszteli a sok huza-vonában.

Az elmondottakból, azt hiszem, meggyőződhetnek iskolafőntartóink, hogy felekezeti iskolák mellé nem való községi iskola, mert amennyi haszon volna az államszegélyből, sokkal több kár

származik abból, hogy a gyermekek rendes iskolába járása akadályozva van a nehézkes tanítói választások miatt. Az államszegélynek ne örüljenek, mert az valóságban nem tesz ki annyit, a mennyit ígérnek. Hiszen föntebb láttuk, hogy csak háromnegyed évre fizetik a segélyt, mert egy negyedévig nincs tanító, abban benne vannak saját fillérjeik is.

A hitfelekezeti iskolákat föntartó községek tehát óvakodjanak községi iskolák föllállításától. A „Kath. Tanítók Országos Bizottsága” pedig igyekezzék tekintélyével odahatni, hogy az említett elvi jelentőségű határozat hatályban kívül helyeztessék. Szabó Ferenc.

KÉRELEM

A MÉLYEN TISZTELT KÖZÖNSÉGHEZ!

A városi árvaház fenállása óta mindig sikerült a mélyen tisztelt közönség áldozatkészségéből s ezen intézet iránt táplált szeretetéből árvaházi növendékeinket a karácsonyi szent ünnepek előestéjén karácsonyfával megörvendeztetni. E kellemes tapasztalat indítja az árvaház igazgató tanácsát azon kézzel járulni a mélyen tisztelt közönséghez, hogy hozzon mindenki föle teltető csekély áldozatot az emberszeretet oltárára és tegye lehetővé, hogy e szent napon, midőn mindenki igyekszik szeretettel előtér az estét örvendetessé és emlékeztetéssé tenni, az árvaház előjáróságának is módjában álljon növendékeit megörvendeztetni.

Tájékoztató szükségességnek tartom tudatni a t. közönséggel, hogy az árvaházi karácsonyfára begyűlt pénz és egyéb hasznos ajándékok a városi pénztári hivatalban Vinczay Imre alszámvéve urnak adandók át, ki azok átvételét nyugtatja, róluk nyilvánosan elsámul és karácsony előtti napon az árvaházat vezető irtalmas nővérek főnökknőjének adja át.

A szeretet megnyilatkozása nemesíti a lelket. Gyakoroljuk e szép erényt a reánk következő ünnepek alkalmából a világon legszegényebbekkel, a szülőiket vesztett árvákkal s az öröm, melyet számukra szerzünk, megtermi kellemes gyümölcsöt kebleinkben is; mert szívben, lélekben közelebb hoz azokhoz, kiket szeretünk.

Végül tudatom a mélyen tisztelt közönséggel, hogy a karácsony esti ünnepély árvaházunkban f. hó 24-én délután 5 órakor leend, melyre intézetünk pártfogót s az árváink sorsa iránt érdeklődő mélyen tisztelt közönséget az ünnepély fényét emelendő tisztelettel meghívjuk.

Székesfejérvárott, 1903. december 10-én.

HAVRANCEK JÖZSEF.

polgármester,
mint az árvaházi igazgató tanács elnöke.

— azt hiszem, eleget mondtam, szíveddel meg a dolgot. Orbán olyan ember, a ki ha észre veszi, hogy csalódott benned, könnyen módot talál rá, hogy kitegye a szürödöt. És most Isten veled!

— De hova sietsz úgy?

— Egyedül hagylak — mondotta Bartos, miközben felkészült — gondolkozzál a mondottak felett, jövőd függ tőle. Servusz!

Kertész rossz hangulatban tért vissza szobájába, a most hallottak egészen kizokkoltá sodrából. Sokáig járt szobájában fel-alá, barátja és egyetlen közeli rokona figyelmeztetése szegret ütött a fejébe. Aludjunk rá egyet — gondolta — még mielőtt határozóznánk. Ez szokása volt még gyermekkorra óta. De pihenést adó álom nem jött szeméire, csak reggel felé.

3 nap mult el a leirt párbeszéd óta. Kertész az iskolából hazajövet bement háziasszonyához, tudtára adni, hogy körülményei hirtelen megváltoztatta folytán el kell költöznie. Özv. Dénesné bizony kellemetlenül lepte meg lakójának e kijelentése. Sajnálta őt, mert jó lakót vesztett benne és mi tagadás, Juliska meg Kertész nagyon jól megérték egymás mellett. Anyira, hogy a gondos mama nem egyszer kapta magát azon a gondolaton, hogy Juliskája meg Kertész mint életársak is megférnének egymás mellett. Oly szépen kiszinezte niár a fiatalok jövőjét, úgy beleléte már magát a gondolatba, hogy az új elhatározása szinte kihozta a sodrából. Kétszeresen sajnálta a dolgok ilyen alakulását és volt oka reá legalább a saját szempontjából. A szobája

üresen marad s ez bizony a jelen körülmények között nagy anyagi veszteség, ennél persze nagyobbak tartotta a fiatal ember elvesztését, mert bár igyekezett vigasztalni magát, hogy azért kedves ábrándja beteljesülhet, de egy hang lelke mélyén a rideg valót sugta meg neki. Öszintén megjegyezte vele, hogy a mint Kertész környezetéből kiszabadul, eloszlik az őt eddig fogva tartott bűvkör is s rájuk nézve elveszett.

Szomorú gondolataiból leányának hazaérkezte zavarta fel.

— Képzeld anyám — kezdte a leány kölcsönös üdvözlés után — Kertésszel jöttem, s meséli, hogy azért kell elmennie tőlünk, mert ha tovább itt lakik, az állása veszélyeztetve van.

— Az állása — dühösködött az anya — és miért?

— Azt nem tudom, de az igazgató határozott kívánsága volt ez, s midőn Kertész vonakodott, Orbán azt mondta, vagy a lakás vagy az állás...

— Ez hazugság! Ezt Orbánról nem tudom feltételezni, büszke ember az s bárha céljai vannak is vele, ilyen eljárásra nem tartom képesnek. — Amint nekem a dolgot leírta, hihető. A büszkeség nem zárja ki, mert hát a cél szentesíti az eszközt. Vera akarja és ez az apjának elég...

— Ezt is Kertész mondja?

— Nem, én csak a sorok között olvastam, de azt hiszem, egészen helyesen.

Dénesné fürkészőleg nézte leányát egy darabig, azután odament hozzá, gyöngéden megölelte, s így szólt:

UJDONSÁGOK.

KLOTILD FÖHERCEGNŐ.

Országszerte mély megdöbbenést keltett a gyászír, melyet József kir. herceg, leányának Klotild főhercegnőnek elvesztésével szenvedett. De kit is ne illette szívén a gyász, mely egy fehér koporsót kísér ki a temetőbe. Örömlük egyedül az angyaloknak van, kik társat leltek a hozzájuk költözöttbe. Hőföhér, ártatlan lelke övéké volt már e földön, csak a földi rög választotta el, hogy hozzájuk költözhessek.

A fenséges főhercegi család igazi keresztény lélekkel viseli a nagy megpróbáltatást! Tegnap korán reggel az egész főhercegi család, élükön József főherceg Ö Fenségével a szent áldozáshoz járult. 9 órakor requiem volt az udvari kápolnában, melyen a fenséges főhercegi család, az udvari s uradalmi tiszték, nagyszámu nép vetek részt. Szent mise után a hült tetem koporsóba tétetett. A koporsó lezárása előtt a család tagjai beszentelték a boldogultat, majd Keisler János c. kanonok egyházi áldásban részesítette. Ezután a koporsó lezáratott s díszbe öltözött lakajok vittek harangzúg között s a nép éneke mellett a templomba. Elöl ment a papság s az apácák s utána a főhercegi család, kiknek kíséretében volt gróf Szirmay Sarolta udvarhölgy s Holdházy Mária a boldogultnak kedves nevelőnője. A koporsó a templomban ravatalra tétetett s mellette a papság mondta el az officium defunctorumot, melynek végzetével a fenséges család visszavonult. Ma délutánig a halott a templomban maradt, 5 órakor dr. Városvy Gyula megyéspüspök a papság fényes assziszténcia mellett beszentelte s azután a vertesboglári állomáson át különvonaton Budapestre szállították, hol a budavári szt. István kápolnában ravatalra helyezték. Holnap pénteken a temetési szertartások elvégzése után örök nyugalomra helyeztetik testvér, Istenben boldogult László főherceg mellé. A gyászszertartást Vaszary Kólos hercegprímás fogja vezényelni.

Dr. Városvy Gyula megyéspüspök értesítette a városi törvényhatóságot s a többi helyi hatóságokat, hogy az elhunyt főhercegnő leikiúdvéart f. hó 19-én d. e. 9 órakor a székesgyházban gyászszertartást lesz.

— Személyi hír. Dr. Városvy Gyula megyéspüspök Streit Ferenc titkár kíséretében boldogult Klotild főhercegnő temetésére tegnap délután elutazott s holnap az esti vonattal té vissza városunkba.

— Ne busulj, a jó Isten elhozza a tiédet is előbb-utóbb, csak hizzál és remélj? — azután ott hagyta az ámuló leányt, ki nem birt eléggé csodálkozni azon, hogy honnan ismeri az anyja az ő legnagyobb titkát.

Bartos Feri teljesen meg volt magával elégedve, észre tértette a fiut idejekorán. Mi is lett volna belőle, ha annak az asszonynak illetve a leányának a hálójába kerül.

Egy semmi, ugyszólván pályátvezetett ember, mert hová fordult volna, mihez kezdett volna, ha az igazgató kiadja az utját. Pedig ez, ha közbe nem lép, bizonyosan megtörténik. Elvehette volna! Két koldus! Így van állása, jövője, jó házból való menyasszonya. Szerellem?! Lári-fári! Kényelem, jó mód, itt a boldogság mostanában!

Kertész érezte és méltányolta is, mert sok nyomoruságon ment keresztül, a mig idáig jutott. Sokat koplalt, sokat nélkülözött, de hát ennek most vége. Kényelem, jó mód lesz ezután osztályrésze, élvezte is, csak... csak... néha, dehogya, mindig úgy biszergett valami a szíve táján. A felesége előtt néha valóságos talány, de azért jó ember, csak szeszélyes. Olykor napokig alig szól, máskor meg majd megfojtja a csókjaival, elárasztja a gyöngédség egész özönével, persze ő nem sejt, hogy ilyenkor a férfi előtt egy szőke borzas fejecske jelenik meg, nagy gyermekes tekintetű, hosszú pilláju kék szemekkel, nem érzi, hogy ez a nagy gyöngédség annak szól, azt illeti.

Stella.

— **A Szent István-terem első hangversenye.** Mikor az „Egyházmegyei Központi Kath. Egyesületi Házépítő Bizottság” kebelében felmerült a Szent István-terem eszméje, természetesen az volt az első kérdés, hogy: az egyesület anyagi érdekei a terem felépítésével nem lesznek-e veszélyeztetve? Elvben a bizottság minden tagja hozzájárult az építéshez; de a megvalósulás órája csak akkor ütött, amikor minden kétségen felül állott az anyagi kérdés veszélytelensége. Az anyagi kérdés megoldásának egyik pontját a rendezendő bálok, estélyek alkalmából fizetendő bérösszegek, másik pontját pedig a Szent István-terem állandó hangversenyeinek jövedelme képezte. Az első már eddig is fényesen bevált, a hangversenyek sikere pedig a zenekedvelő közönségen múlik. Ime az első hangverseny műsora:

- I. **Ünnepi induló** I. Ferenc József király és Erzsébet királyné ezüstműzeneközéjére, dr. Dvorák Antaltól.
- II. a) **Előjáték** „Lohengrin” cz. operából, Wagner Richardtól.
- b) **Álomjelenet és a király bevonulása** a „Dalibor” cz. operából, Smetana Frigyesétől.
- III. **„Magyar rhapszódia** Bloch Józseftől.
- IV. a) **„Meditatio”** Bach J. Sebastyén első Preludiuma felett, Gounod Károlytól.
- b) **Harang- és Grál-jelenet** „Parsifal”-ból, Wagner Richardtól.

Aki csak egy kissé is ismeri a klasszikus zenét, az az első pillanatra tisztában van azzal, hogy a Szent István-terem hangversenyei fordulópontot jelentenek városunk zenei életében. Mert mit jelent a fenti műsor? Azt, hogy a Szent István-terem hangversenyei mindig olyan magas színvonalon fognak állani, amilyent eddig remélni sem mertünk. Már az is eseményszámba ment, mikor *Tamháuser-t* hallottuk. Ezt is a Kath. Körnek köszönhetjük; de most, midőn a „Grál-jelenet” is gyönyörűségeink forrásává lesz, túladó örömmel telik meg szívünk és büszkén hangoztatjuk, hogy ezt is a katolicizmusnak köszönhetjük, annak a katolicizmusnak, amelyet a gyengébbek a sötétség hirdetőjének szeretnek nevezni. A művészetek és tudományok pártfogója és istápolója eddig is első sorban mi voltunk, és ezentúl is mi maradunk. Ime! fényes bizonyítékul szolgálnak a Szent István-terem hangversenyei és felolvasásai. Erősen hisszük, hogy a ki a művészetekben gyönyörűséget talál, aki a tudományokat szereti, s a kinek vallás-erkölcsi érzése még el nem posványosodott, állandó vendége lesz a Szent István-terem estélyeinek. Hogy mit fognak nyújtani ezek a hangversenyek és felolvasó-esték, arról már tájékozást szerezhetett városunk közönsége az eddigi kath. kör estélyekből. De hogy az eddigi estélyek gyönyörűségeit és élvezeteit még fokozni is fogják a vezető körök, fényes bizonyítéka éppen az első hangverseny lesz. A zenekedvelők tudják, hogy mit fog nyújtani ez a hangverseny! Hogy *Gounod* Károly *Meditatio*-jának, *Smetana* Frigyes *Dalibor* — *Álomjelenet* gyönyörű zenéjének örök szépségeit élvezhetjük, már ez magában sokat jelent; de hogy a „*Lohengrin*” s főként a „*Parsifal*” is állandó tanyát út nálunk, azt pár évvel ezelőtt alig remélhettük. *Wagner* Richardnak, a természet örökemlékü zene-költőjének negyedszázada volt szüksége, míg a „*Parsifal*”-t megalkotta. De a nagy mester világhírű művét végigévezni nem is minden haladónak jutott osztályrészül. Ő maga úgy intézkedett, hogy a „*Parsifal*”-t egyedül Baurth-ban adhatták elő, s így, aki hallani akarta, oda kellett utaznia. És hogy maig is szívesen utaznak napokig a hivatásos zenészek azért, hogy a „*Parsifal*”-t hallhassák, azt — ismerve *Wagner* nagyságát — talán mondanunk sem kell. Nos, az az örökszép „*Parsifal*” a Szent István-terem falai közé vasárnap kezd meg bevonulását. Sokat jelent tehát ez a nap városunk zenekedvelő közönségére nézve; de sokat jelent *Fryczay* karmesterre nézve is, mert ránézve meg a Szent István-terem hangversenyei eddigi sikereinél még sokkal nagyobb és szebb sikereket jelentenek.

— **A városi közig. bizottság** tagjainak fele a törvény értelmében évről-évre kilép s az ekként megüresedett helyeket az év utolsó közgyűlésén tölti be a bizottsági testület közgyűlése. Az idén kilépnek: id. Almássy Ferenc, dr. Eisenbarth Károly, dr. Fanta Adolf, Farkasdy Dezső és Tóth Artúr. A választás titkos szavazás útján a f. hó 28-iki közgyűlésen ejtik meg. Kétségtelen, hogy a kilépő bizottsági tagoknak egyhangu választással adja meg a további mandátumot a közgyűlés.

— **Áthelyezés.** *Vorberg* Lajos helybéli uhlanus hadnagyság kérelmére áthelyeztetett a cs. és kir. 3-ik (gróf Hadik) huszárezredhez. Köztudomású dolog, hogy a derék hadnagya a Kossuth-nóta miatt vizsgálat alatt volt s felmentetett.

— **A Szent István Terem** január 9-én tartandó báljának programja már készen van. A bál védnökéül — mint említettük — *Erzsébet Anália* főhercegnőt kérte fel a rendezőség, a ki ezen méltóságot kegyesen el is fogadta.

Bálynakul felkértettek: Gróf Cziráky Antalné, gróf Cziráky Béláné, gróf Esterházy Lászlóné, Herceg Esterházy Miklósné, gróf Esterházy M. Mórincné, Fiáth Istvánné, báró Fiáth Pálné, báró Gudenus Gézáné, Havranek Józsefné, Huszár Agostonné, özv. gróf Károlyi Gyuláné, gróf Merán Ferencné, Deszényi Benedekné, Meszleny Pálné, özv. gróf Pappenheim Sándorné, Gróf Pappenheim Szigfriedné, gróf Széchenyi Viktorné, Szögyény-Marich Julia, báró Trautenberg Frigyesné, gróf Wimpfen Simonné, gróf Wimpfen Szigfriedné, gróf Zichy Aladárné, id. gróf Zichy Jánosné, ifj. dr. gróf Zichy Jánosné, gróf Zichy Jenőné, id. gróf Zichy Nándorné és gróf Zichy Rafaelné; tisztelbeli elnökökké: Gróf Cziráky Antal, Gróf Cziráky Béla, Daróczy István, Gróf Esterházy László, Gróf Esterházy M. Mórinc, Fiáth István, Báró Fiáth Pál, Báró Gudenus Géza, Havranek József, Huszár Agoston, Kégl György, Herceg Lichtenstein Alajos, Meszleny Benedek, Meszleny Pál, Gróf Nádasdy Tamás, Gróf Pappenheim Szigfried, Szögyény-Marich Géza, Báró Trautenberg Frigyes, V. Vég István, Gróf Wimpfen Simon, Gróf Wimpfen Szigfried, Gróf Zichy Aladár, id. Gróf Zichy János, Gróf Zichy Jenő, id. Gróf Zichy Nándor és Gróf Zichy Rafael.

Megválasztották a rendező-bizottság elnökévé: dr. ifj. Gróf Zichy János; másodelnökökké: Gróf Cziráky László és Gróf Széchenyi Viktor; alelnökökké: ifj. Gróf Esterházy Mórinc, Br. Fiáth Elemér, Kenessey László, Dr. Kornis Zoltán és Nánessy János; jegyzőkké: Keller Károly, Majoros Emil, Seidel János és Vida István; titkárokká: Halász Gedeon, ifj. Scherer Kamill és Udvardy Miklós; háznagyokká: Dr. Bierbauer Viktor, Báró Fiáth Tibor, Justh József, Dr. Kneifel Ferenc és Tóth Alén; pénztárossá: ifj. Csapó István; ellenőrökké: Pete János és Schnetzer Nándor.

— **A városi pénzügyi szakosztály** f. hó 15-én *Mohay* Lajos pénzügyi tanácsos elnöke mellett ülést tartott, mely alkalommal javaslatba hozta, hogy *Kammel* József felsővárosi kántornak, mivel helyét azonnal el kellett foglalnia s két helyen volt kénytelen lakbért fizetni, költőzködési költség fejében 100 korona adassék. Javasolta továbbá, hogy özv. *Vergér* Tamásnak temetési költség címén férjének negyedévi fizetését, 325 koronát utalványozzanak ki. Végül pedig javaslatba hozta a szakosztály, hogy a város a „Magyar szőlőgazdák országos szövetségébe” mint alapító tag 3 év alatt lefizetendő 200 koronával lépjen be.

— **Kinevezés.** *Fiáth* Pál báró főispán a Kertész Gyula lemondása folytán megüresedett városi közigazgatási gyakornoki állásra *Gózon* Gyula budapesti lakos végzett joghallgatót nevezte ki. E kinevezésről a mai napon értesítette *Havranek* József polgármestert s értesítéséhez a következő záradékot fűzte:

„Midőn erről Nagyságodat értesitem, egyuttal felkérem, sziveskedjék nevezett közigazgatási gyakornokot *alkalmas joggyakornok jelöltkészség* szolgálattételre a városi t. ügyész mellé beosztani.”

Egy kissé furcsa ez a záradék annál is inkább, mert tudtukkal ezt az állást pályázat nélkül töltötték be s így az „*alkalmas*” egyéneknek nem adatott meg a kellő alkalm a pályázatra.

— **Az Amatőr-Klub** tegnap este ülést tartott elhatározta, hogy a Szt-István-Teremben február 1-én fényes jelmezbált rendez. A rendezőséget felkéri, hogy dec. 21-én a tóvárosi kör helyiségében tanácskozás céljából megjelenni sziveskedjenek.

— **A felső kereskedelmi iskola** Markovits-gyorsíró köre f. hó 20-án d. e. 9 órakor tartja rendes nyilvános gyűlést a következő műsossal: 1. Az alakuló gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 2. Megnyitó beszéd. Tartja *Békési* István ifjúsági elnök. 3. A gyorsírást betűinek keletkezéséig. Szabad előadás. Tartja *Steiner* Imre f. o. t. 4. „Előre.” *Irta Hegedüs* Ferenc, szavalja *Stern* Béla f. o. t. 5. Elmélkedés a gyorsírásról. *Irta* és felolvassa *Szigeti* Endre f. o. t. 6. „Markovits halálára.” *Irta* Cserei József, szavalja *Kirchner* Márk k. o. t. 7. 150 szótagos írásversenyt.

— **Katonazene.** Szombaton vagyis f. hó 19-én rendkívüli változatos műsossal a Kossuth-utcai Otthon kávéházban ismét hangversenyt tart a *houvédzenekar*. A kávéház jóhírnevét említenünk felesleges, ismeri már városunk előkelő közönsége. Kényelmes berendezésével, kintinó italaival, de egyébként is minden tekintetben már eddig kiérdemelte a közönség elismerését. A hangverseny este 8 órakor veszi kezdetét.

— **Rendőri hírek.** Megirtuk annak idején, hogy Neubarb ékszerész nádor-utcai üzletébe október 21-én be akartak törni, a terv azonban nem sikerült. Ugyanazon hónap 27-én *Stern* Béla boltjába behatoltak s onnan mintegy 100 koronát vittek el. A betörési munkálatok arra engedtek következtetni, hogy mindkét helyen egy kéz operált. A nyomozás kiterjesztvén a vidékre is, a tettes megkerült. Keszthelyen is az ittenihez hasonló módon törték be s a tettest elfogták. Műl-Imre 41 éves budapesti lakos személynében, aki Keszthelyen, Szombathelyen, Győrött követelt el hasonló dolgokat s tény az, hogy városunkban is megfordult. Az illető már 18 évig volt a fegyház lakója. — Kaszab István csákvári lakos panaszfeljelentést tett a rendőrségen, mely szerint tegnap délelőtt a nagytrafik előtt levő kocsijáról mintegy 100 korona értékű dohányárut elloptak. Csak az a feltűnő, hogy már ezelőtt egy hónappal ugyanezen panaszostól ugyanazon a helyen loptak el 50 kor. értékű dohányterméket s mindkét esetben mások megbízásából vásárolt a jelzett trafikban.

SZÍNHÁZ.

Kedd, dec. 15.

Heidelbergi diákélet. A német burschok közismert szokásai, az igazi német diákélet nem nagy rokonszenvvel találkozott városunkban, bár a darab kedves jelenetekben oly gazdag, hogy méltán megérdemelné a pártolást. *Szigeti* A. főszerepet, (Károly herceg) nagy önállósággal, sok gondnal s a nála megszokott jóízűvel játszotta meg. *Havass* Micinek szép estje volt Katica szerepében. Oly kelvő, oly ügyes volt a pincérféany szerepében, hogy több művészetet talán eddigéig egy szerepben sem árukt el. Enekében nem teljesen biztos, de ez soh' sem bántó, inkább csekélyes idegesség jele. A többi siker *Gulyásé*, *Sarlayé*, *Szalókié*.

Szerda, dec. 16.

A bajusz. *Veró* György ezen darabja a magyar férfi-arc büszkesége, a bajusz körül fordul meg. A meseje szinte adomaszerű s a külső forma is ilyen, lépést tart a tartalommal, ezzel teljes összhangzással, paprikás mondásaival biztosítja a sikert. A bécsi rokokó-világ idegen légkörében tömördek mulatságos helyzetbe kerül a magyar nemes, aki mellett hajduja szintén töröl metszett magyar „János bácsi”, aki hű szolgálja, de soha sem hajlongó lakája nemzeti urának. A darab meseje szépen gördül a kibonyolításig, itt válik nehézkessé s a III. felvonás alakjai már csak muszájból kerülnek elő, a szinpadí megoldás kívánja, aztán meg az előírtas recipe szerinti idő. Szellemes dialógjai s a szellemben megnyilatkozó magyar sovimizmus értékes két vonása e darabnak. Zenéje nem nagy alkotás, egyébként csinos, főleg pedig a II. felvonásbeli tavasz-ének igen szép. Általában véve egyszerűségével hat leginkább. Szívesen látjuk szinpadunkon ezen diadalt többször is, mert e szellemek újra meg kell hódítani a szinpadot. A közönség hálás munkát végezne, ha e törekvésben támogatná a színház érdemes igazgatóját.

A darab kiállítása izléses és költséges disz-
leteivel az igazgató áldozatkészségéről tesz tanu-
ságot. Örömmel látjuk, hogy *Micsey* színigazgató
nem csekély költséggel igyekszik a színházláto-
gató közönség igényeit kielégíteni. Hetenkint 3—4
premier, jó társulat, nagy ruhafár, tömördek új
díszlet, ezek azok az eszközök, amelyekkel hódí-
tani iparkodik. A közönség bizonyára mindezt
múltányolni s a színház látogatásával jutalmazni
is fogja.

Számbevehető kifogásunk az előadás ellen
nem lehet. *Déri Béla*, a mi szinpadunknak szinte
mindenese, nap-nap után kiveszi részét a mun-
kából. Játsszik mindenféle szerepkörben, sőt — ha
muszáj — énekel is, táncol is; a mihez nem
ért, azt ügyesen leplezi úgy, hogy minden-
kor rokonszerves alak s elárulja a jó színészt.
Igen pompás volt a magyar nemes megszemé-
lyesítésében. Férfias, ügyes játékaival mindvégig le-
köötötte a közönség érdeklődését. Mellette volt a
sikerben méltó osztályosa, *Gulyás*, aki mint hajdú
klasszikusnak mondható, humoros alakot mutatott
be s bár szívesebben látnunk volna egy piros-
posztag arcú, pocakos huszárt a cingár testalkat
helyett, mégis azt mondhatjuk, hogy az ő aranyos
kedélye és ügyessége felelteti az esetleges hiá-
nyokat. *Szigety* a nyápic Ottót híven játszotta.
Haraszti Mici (Ilona) kedves magyar leány volt
több melegséggel, mint magyaros hévvel. Tán-
cában a csárdás lépéseket operett-stílusra fordí-
totta s ez szereplésének nem volt előnye. *Ragá-
nyi Iza* (Matilda grófnő) kevés hanggal, nem a
legformásabb táncmozdulatokkal játszotta meg
szerepét. Játéka egyébként elég ügyes. Bizonyára
szerencsés sikerrel oldaná meg feladatát *To-
mori Melisza* s a direktor a közönség óhajának
tenne eleget az ily értelmű új szereposztással.

(k.b.)

Önkéntes árverés.

Alulírott, mint néhai *Bárándy István* volt
székesfehérvári lakos ismert örökösének megbí-
zottja közhírré teszem, hogy néhai *Bárándy Ist-
ván* hagyatékához tartozó 3 drb. székesfehérvári
takarékpénztári részvény 24—24 db. 1903—1926-ig
járó szelvényvel 200—200 korona névértékben,
továbbá 3 drb. fejérmegyei takarékpénztári rész-
vény 21—21 drb. 1902—1922-ig járó szelvény-
nyel 1200 kor. névértékben *Gánóczy Flóris* szé-
kesfehérvári kir. közjegyző ur hivatalos helyisé-
gében **f. évi december hó 21-én d. e. 10 órakor**
nyilvános árverés útján el fog adatni, a melyre a
venni szándékozók ezennel meghívattak.

Dr. Kneifel Ferencz,
ügyvéd.

Szt. István-tér 1. szám.

Nagy karácsonyi vásár!

Az összes raktáron levő rőfös áruk,
u. m. szövetek, barchetek kiárusítása
miatt mélyen leszállított áron adatnak.

Üzlethelyiség:

Pollák Artur

a Zichy-házzal szemben.

Coaksz!

Alólírt légszeszgyári igazgató-
ság a legjobb minőségű sziléziai
darab-köszénből előállított

Coakszának

métermázsáját 4 koronáért a lég-
szeszgyárban ajánlja.

Utalvány kizárólag a székesfe-
hérvári kereskedelmi bankban és a
légszeszgyárban válttható.

Székesfehérvári
légszeszvilágítási társulat
igazgatója.

Mráz V.

Magas jutalékkal felvételnek

bármily állásu megbízható egyének budapesti bankházban
sorsjegyeknek részletfizetésre való eladására, az 1883.
évi XXX. t. c. alapján. Tőke és kockázat nélkül némi
szorgalommal könnyen elérhető havonta 300—500 korona
kereset. — Ajánlatok intézendők a „Szerencse Híradó”
kiadóhivatalának, postafiók 180. Budapest.

Malátacakes

minden egyéb liszt hozzáadása nélkül tiszta
malátából készült tea- és erőtlapsütemény.

Malátalikőr

tiszta malátakivonatból készült erősítő és
üdítő likőr. A likőrök királya.

Malátakereserű

tiszta malátából, malátakivonatból és a leg-
hathatóbb gyógynövényekből készült pá-
ratlan hatású gyomorerosító és étvágyger-
jesztő.

Malátabrandy

tiszta malátából készült erős férfital. Kitűnő
élénkítő és frissítő hatásánál fogva nélkülö-
zhetetlen minden túleröltetés után.

Malátarum

valódi jamaikai rummal és tiszta malátával
készült. — Teaához a legjobb rum.

Malátakivonat-czukorka

tiszta malátakivonattal készült leghatható-
sabb szer köhögés, rekedtség és hurutos
bántalom ellen.

Számos elismerés orvostanároktól, or-
vosoktól és magánfelektől.

Kítüntetve London 1903. Grand Prix.

Kaphatók Székesfehérvárott:

**Kovács Pál, Simon György, Szigety Testvé-
rek, Pinkász Szigmond és Fiai, Gondör Samu,
Deutsch Adolf F., Flits Pál Fia, Reinitz Lipót,
Keresztény Fogyasztási Szövetkezet, Beré-
nyi Mór, Bogyay Andor és Márián Péter**
cégeknél.

„SZT. ANNA“

MALÁTAKÉSZÍTMÉNY VALLALAT.

Papp Károly

selyem-kelme festő és vegyészeti ruha tisztító intézete

Székesfehérvár, Városháster 5. szám.

(Bejárat a Megyeház-utcáról.)

Elvállal minden e szakmába vágó ruhaneműeket festésre és tisztításra
jutányos áron, felelőség mellett.

Szővet- vagy csipke-függönyök a legnagyobb vigyázattal festetnek vagy
tisztítottatnak. Gyász-ruhák baladék nélkül vétetnek munkába.

Postai rendelések pontosan és azonnal elintézését nyernek.

Karácsonyiajándék

a hölgyvilág részére.

Minden t. hölgy saját maga, minden divat szerint, fáradság nélkül
készítheti ruháját az igazítható

női taille-szabászati készülék

segélyével, anélkül, hogy szabászati-rajzot megtanult volna.

*** Eme készülék minden testalkat részére szabályozható. ***

Akadémiailag megvizsgált. — Számos elismerő irat.

Egy készülék ára utánvét mellett 3 kor.

Guschelbauer Antal Sopron.

Képviselők minden helységben kerestetnek.